

PATVIRTINTA
Biržų Kaštonų pagrindinės mokyklos
direktorius 2023 m. birželio 26 d.
įsakymu Nr. V-219

BIRŽŲ KAŠTONŲ PAGRINDINĖS MOKYKLOS GABIŲ MOKINIŲ UGDYMO PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Biržų Kaštonų pagrindinės mokyklos (toliau – Mokykla) Gabių mokinių ugdymo organizavimo programos (toliau – Programa) paskirtis – užtikrinti gabių vaikų gabumų atskleidimą ir visavertį ugdymą(si): plėtoti gebėjimus ir polinkius, sudaryti socialines ir edukacines ugdymo(si) sąlygas.

2. Programa sudaryta remiantis „Gabių vaikų ir jaunimo ugdymo programa“, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2009 m. sausio 19 d. įsakymu Nr. ISAK-105, „Gabių ir talentingų vaikų paieškos, atpažinimo sistemos sukūrimo ir mokyklų šiems vaikams prieinamumo didinimo 2014–2016 metų veiksmų planu“, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2014 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. V-38.

3. Programa apibrėžia gabių mokinių sąvoką, bendruosius gabių mokinių požymius, ugdymo tikslus ir uždavinius bei reglamentuoja šių mokinių atpažinimo ir ugdymo organizavimą Mokykloje.

II SKYRIUS GABAUS MOKINIO SAMPRATA

4. Vartojamos gabaus ir talentingo mokinio sąvokos suprantamos taip, kaip jas apibrėžia „Gabių vaikų ir jaunimo ugdymo programa“, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2009 m. sausio 19 d. įsakymu Nr. ISAK-105.

5. Gabūs vaikai – tai vaikai, galintys efektyviai įgyti žinių ir mokėjimų, juos pritaikyti naujoms problemoms spręsti, sparčiai mokytis iš patirties. Jų intelektualinių gebėjimų lygis yra labai aukštas. Turėdami šiuos intelektualinius gebėjimus gabūs vaikai lenkia arba pajėgūs pralenkti panašios patirties ir aplinkos bendraamžius savo vienos ar kelių mokslo sričių akademiniais pasiekimais. Šiems vaikams būdingas aukštas kūrybiškumo lygis.

6. Gabumai gali pasireikšti vienoje ar keliuose gebėjimų srityse: bendrojo intelekto, atskiroje mokslo (toliau – akademinėje) srityje, socialinėje, meninėje ir sportinėje veikloje.

III SKYRIUS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

7. Šios programos tikslas – užtikrinti gabių mokinių gabumų atskleidimą ir visavertį ugdymą, plėtojantį gebėjimus ir polinkius.

8. Uždaviniai:

8.1. atpažinti gabius vaikus bei tobulinti šių mokinių atpažinimui skirtus būdus;

- 8.2. numatyti priemones ir pritaikyti ugdymo turinį, aplinką gabių mokinių poreikiams;
- 8.3. informuoti ir nukreipti į miesto, šalies, tarptautinius projektus, konkursus, konferencijas, neformalias ugdymo institucijas, skirtus gabiems ir talentingiems vaikams ugdyti.

IV SKYRIUS GABIŲ MOKINIŲ UGDYMAS

9. Gabių mokinių ugdymas apima šių vaikų atpažinimą, ugdymo spartinimą, individualizavimą, diferencijavimą ir turtinimą.

10. Gabių vaikų atpažinimas:

10.1. tėvai ir/ar mokytojai subjektyviai taiko įvairius gabumų atpažinimo kriterijus. Gabūs vaikai atpažįstami pagal mokomųjų dalykų olimpiadų, konkursų laimėjimus, kitus tikslinės paskirties renginius, intelektualinius gebėjimus. Tėvų ir mokytojų bendromis išvadomis įvertinami ir atpažįstami gabūs mokiniai;

10.2. meniai gabių ir talentingų vaikų atpažinimą, jų meninių gebėjimų atskleidimą atlieka pagal įvairias gabių vaikų paieškos sistemas ir meninio gebėjimo atskleidimo metodikas.

11. Bendrieji gabių vaikų požymiai:

- 11.1. pasižymi smalsumu, aktyviu domėjimusi jį supančiu pasauliu;
- 11.2. turi daug žinių įvairiomis temomis (platus interesų ratas);
- 11.3. išmoksta lengvai ir greitai, pagrindinių dalykų mokosi geriau ir greičiau nei dauguma jo bendraamžių;
- 11.4. pasižymi gerais skaitymo įgūdžiais, skaityti išmoksta dar ikimokykliniame amžiuje;
- 11.5. sklandžiai reiškia mintis žodžiu ir raštu;
- 11.6. turi gerą atmintį, įsimena lengvai ir greitai;
- 11.7. nemėgsta mokytis atmintinai, nepatinka standartinės užduotys;
- 11.8. žodynas platesnis ir turtingesnis nei bendraamžių;
- 11.9. lengvai ir greitai atranda ryšius, rodos, tarp visai nesusijusių dalykų;
- 11.10. sutelktai domisi kai kuriomis mokslo sritimis;
- 11.11. mėgsta kurti, išrasti, turi daug idėjų, ypatingai savo domėjimosi srityje;
- 11.12. greitai randa problemų sprendimo būdus;
- 11.13. turi lakią ir turtingą vaizduotę;
- 11.14. vienus mokomuosius dalykus mėgsta labiau nei kitus;
- 11.15. pastabūs, greitai pamato prieštaravimus;
- 11.16. savo klausimais kartais glumina mokytojus ir tėvus;
- 11.17. noriai imasi naujų užduočių;
- 11.18. savanoriškai daugiau laiko skiria užduotims, kai jos susijusios su jį dominančiais dalykais;
- 11.19. domisi labai įvairiais dalykais ir nėra linkę susikoncentruoti tik į vieną sritį;
- 11.20. geba ilgesniam laikui susikoncentruoti į tam tikrą veiklą;
- 11.21. užbaigia pradėtą darbą;
- 11.22. atkaklūs, ryžtingai siekia tikslo, nenuleidžia rankų susidūre su kliūtimi;
- 11.23. įsitraukę į užduotį, praranda laiko nuovoką;
- 11.24. prisiverčia dirbti ir be išorinio pastiprinimo ar vadovavimo;
- 11.25. labiau mėgsta dirbti vieni nei grupėje;

- 11.26. kelia didesnius reikalavimus sau ir kitiems;
- 11.27. būdingas savikritiškumas;
- 11.28. diskusijose turi savo nuomonę;
- 11.29. moka analizuoti ir daryti išvadas;
- 11.30. bendraamžiams kartais gali atrodyti keistas;
- 11.31. noriai imasi vadovauti, gali koordinuoti grupės veiklą;
- 11.32. daugiau bendrauja su vyresniais mokiniais ar suaugusiais nei su savo bendraamžiais.

12. Gabių vaikų ugdymas spartinamas:

- 12.1. pagal pedagoginių psichologinių tarnybų specialistų rekomendacijas anksčiau pradėdant dalyvauti priešmokyklinio ir/ar pradinio ugdymo programose;
- 12.2. priešmokykliniame, pradiniam ir pagrindiniame ugdyme, atsižvelgus į mokymosi pasiekimus, peršokamos klasės/programos.

13. Gabių vaikų ugdymas diferencijuojamas, individualizuojamas suteikiant galimybę:

- 13.1. vaikams pagal amžių, gebėjimus ir polinkius rinktis pagilintą, kryptingą dalykų arba jų modulių mokymąsi, diferencijuojant užduotis ir panašiai;
- 13.2. diferencijuoti ir individualizuoti namų darbų užduotis ir atlikimo būdus;
- 13.3. vadovauti grupės darbui, padedant mokytis silpnesniems mokiniams;
- 13.4. dalį darbų atlikti savarankiškai mokantis namie ar bibliotekoje.

14. Gabių vaikų ugdymas turtinamas:

- 14.1. organizuojant įvairius renginius: konkursus, festivalius, varžybas, konferencijas ir tikslinės paskirties projektus;
- 14.2. organizuojant mokomųjų dalykų olimpiadas, konkursus ir kitus renginius, stovyklas;
- 14.3. sudarant sąlygas aukštus pasiekimus (ar jų potencialą) ir motyvaciją turintiems vaikams gauti dalykinių ir asmenybės ugdymo žinių, įgyti tokių gebėjimų, kurių jie neturi galimybės įgyti per pamokas.

15. Sėkmingam gabių vaikų ugdymui įgyvendinti reikia:

- 15.1. specialiųjų ikimokyklinio ugdymo specialistų ir mokytojų kompetencijų, reikalingų akademinėi sričiai gabių ir talentingų vaikų ugdymo kokybei užtikrinti;
- 15.2. psichologinių žinių, įgūdžių, gebėjimų atpažinti ir konsultuoti.

V SKYRIUS GABIŲ MOKINIŲ UGDYMO REKOMENDACIJOS MOKYTOJAMS

- 16. Mokytojams, dirbantiems su gabiais ir talentingais mokiniais, rekomenduojama:
  - 16.1. organizuojant ugdymo procesą, atsižvelgti į pateiktas rekomendacijas;
  - 16.2. diferencijuoti ir individualizuoti ugdymo procesą, kūrybiškai taikyti įvairius mokymosi būdus įvairiose aplinkose;
  - 16.3. tikslingai taikyti inovatyvius metodus (diskusijos, žaidimai, mokymasis bendradarbiaujant, problemų sprendimo paieškos (individualios arba grupėse), individualūs arba grupiniai projektai, patirtinis mokymasis, kūrybinės užduotys ir t. t.);
  - 16.4. vadovautis įvairiomis mokymosi priemonėmis ir aplinkomis (skaitmeninės mokymo priemonės, virtualios mokymosi aplinkos, muziejai, bibliotekos, kultūros įstaigos ir kt.);

16.5. skatinti mokinius dalyvauti olimpiadose, konkursuose, festivaliuose, varžybose, parodose, tikslinės paskirties projektuose ir kituose renginiuose;

16.6. siekti aukšto mokinių pasiekimų lygio ne tik teikiant žinias, bet ir ugdant bendruosius gebėjimus, kompetencijas bei pasirengimą mokytis visą gyvenimą;

16.7. talentingus vaikus ugdyti panaudojant neformaliojo švietimo teikiamas galimybes;

16.8. inicijuoti ir rašyti projektus, skirtus gabių mokinių ugdymui;

16.9. įvairiomis formomis (seminarai, kursai, konferencijos, savišvieta, dalinimasis gerąja patirtimi ir t. t.) tobulinti darbo su gabiais vaikais ugdymo kompetenciją.

VI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

17. Ugdydama gabius ir talentingus mokinius, Biržų Kaštonų pagrindinė mokykla bendradarbiauja su institucijomis:

17.1. Biržų švietimo pagalbos tarnyba, organizuojant gabių mokinių atpažinimą, mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų kvalifikacijos tobulinimą;

17.2. miesto ir šalies mokyklomis dalinantis patirtimi, organizuojant bendrus renginius, projektus;

17.3. su kitomis švietimo, kultūros institucijomis, organizuojant mokinių ugdymą kitose edukacinėse aplinkose.

18. Vykdoma gabių ir talentingų mokinių stebėseną, mokinių poreikių nustatymo ir tenkinimo tyrimai, analizuojami mokinių pasiekimai.

19. Už gabių ir talentingų mokinių atpažinimą ir ugdymą atsakingi mokytojai, klasių auklėtojai, pagalbos mokiniui specialistai (pagal atliekamas funkcijas).

20. Už gabių ir talentingų mokinių ugdymo organizavimą, stebėseną atsakingas direktoriaus pavaduotojas ugdymui (pagal kuruojamą sritį).

21. Tvarkos aprašas gali būti koreguojamas, atsižvelgiant į mokinių ir jų tėvų poreikius, mokytojų pastebėjimus, turimas lėšas.
